

Publikacija “Unapređenje upravljanja kontaminiranim lokalitetima u Srbiji” koja je postala dostupna javnosti zahvaljujući upornosti članova Asocijacije za razvoj grada Bora i ne nalazi se u celosti na sajtu nijedne državne institucije, otkriva koji su kandidati za ekološke “crne tačke” u Srbiji.

U publikaciji koju je objavio “Batut”, navedeno je da su kandidati za ekološke „crne tačke“ u Srbiji uglavnom su povezani sa eksploatacijom rude olova i cinka, opsežnim operacijama rudarenja, prerade i topljenja bakra, eksploatacijom mineralnih ruda, lignita i cementnom industrijom.

Navedeni su sledeći kandidati za ekološke “crne tačke”:

1. Rudnici bakra u Boru (uključujući rudnike Bor, Veliki Krivelj i Cerovo)
2. Rudnici bakra u Majdanpeku
3. Površinski kopovi Kolubara (kopovi lignitnog uglja) i termoelektrana
4. Rudnik lignita Kostolac
6. Rudnik olova i cinka u Ljuboviji
7. Napušteni rudnik antimona Zajača
8. Industrija cementa u Beočinu
9. Industrija cementa u Kosjeriću
10. Industrija cementa u Popovcu
11. Petrohemijski kompleks Novi Sad
12. Petrohemijski kompleks Pančevo

Bor je, kao se navodi, na listi jer ga karakteriše složeno industrijsko zagađenje zbog blizine rudnika bakra i pogona za topljenje rude, Lazarevac (predgrađe Beograda) i Veliki Crljeni deo su istog rudarskog i termo-energetskog kompleksa (rudnik lignita u Lazarevcu, termoelektrana na lignit u Velikim Crljenima), dok je Zajača, kao deo međusobno povezanog rudarsko-metalurškog kompleksa za eksploataciju antimona u zapadnoj Srbiji, sada lokalitet deponija šljake težine približno 60.000 tona.

U publikaciji je navedeno da je prašina detektovana na urbanim površinama među najznačajnijim problemima jer ona na globalnom nivou sadrži povišene koncentracije toksičnih metala, predstavljajući latentnu opasnost po zdravlje ljudi, kao i pretnje ekološkom sistemu.

“Kontinuirano taloženje teških metala u urbanim celinama može delovati i kao sekundarni izvor zagađenja. Deca i stariji ljudi su među najugroženijim populacionim grupama kada je prisustvo ovakve prašine u pitanju. Razlog za to je što je detinji imuni sistem nezreo, dok je kod starijih isti kompromitovan procesom starenja. Takođe, oni nesvesno unose znatne količine prašine preko konstantnih aktivnosti po tipu ruka-usta, čime postaju podložniji

dejstvu kontaminirane prašine”, navodi se u publikaciji.

Ključni polutanti, kako je navedeno, nastali u rudarskim i topioničkim aktivnostima, opasni po zdravlje, su teški metali, uključujući i olovo i Arsen koji su kancerogeni.

Podsetimo, u zaključima pilot studije o uticaju industrijskog zagađenja na zdravlje stanovnika Bora, koji su objavljeni u ovoj publikaciji, navedeno je da stanovnici Bora imaju značajno veće šanse da obole i umru od svih kancera, osim kancera kože, kao i od brojnih drugih bolesti.

Iako je institut za javno zdravlje Srbije Dr Milan Jovanovic Batut ovu publikaciju objavio još prošle godine, ona se ne nalazi ni danas na zvaničnom sajtu ove institucije, dok je na sajtu Agencije za zaštitu životne sredine objavljeno svega nekoliko stranica.

Kako je portal Nova.rs ranije pisao, javnost ima uvid u celokupnu publikaciju samo zahvaljujući Asocijaciji za razvoj grada Bora, čiji su članovi do nje došli putem zahteva za pristup informacijama od javnog značaja.

Na pitanja zbog čega dokument nije dostupan na sajtu Instituta i da li su neke od preporuka za upravljanje kontaminiranim područjima, koje su u njoj navedene, do sada sprovedene u delo, iz „Batuta“ nismo dobili odgovore.

Izvor: nova.rs